

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

З початком військових дій в Україні проблематика організації та руху логістичних потоків вийшла на перший план. Це стосується як військової, так і комерційної логістика, і, відповідно, усіх видів логістичних потоків. Проте, особливого значення сьогодні набуває організація переміщення людських та матеріальних потоків. Останні являють собою рух усіх видів ресурсів в економічній системі. В цьому контексті особливої уваги заслуговує організація руху потоків біженців та гуманітарних потоків як всередині країни, так і тих, що здійснюються через її митний кордон. Важко не погодитися з твердженням експертів про те, що «Оптимізація логістики – це друге, після безпосереднього ведення військових дій, питання, яке життєво важливе для виживання нашої держави» [3]. Сьогодні українці розуміють, що війна, нажаль, не закінчиться за 3 дні чи за 3 місяці. Ми вчимося жити, діяти і розвиватися в умовах спричиненої війною соціальної, гуманітарної та економічної кризи. Важливими для України зараз є не тільки питання виживання, а й формування здатності до розвитку.

Повноцінні аналітичні дослідження сьогодні проводити надзвичайно складно, оскільки через військові дії ситуація змінюється практично щоденно. У цьому контексті вважаємо за доцільне зупинитися на окремих аспектах організації комерційних логістичних потоків в Україні на поточний момент часу. Так, на засіданні Комітету Європарламенту з питань транспорту та туризму (TRAN) 18 травня 2022 р. міністр інфраструктури України Олександр Кубраков зазначив, що обсяги перевезень в Україні у порівнянні з довоєнним періодом впали втричі [4]. Нагальним завданням для нашої країни

сьогодні є забезпечення можливості проходження українського експорту з метою запобігання світовій продовольчій кризі. Український уряд напрацьовує точкові рішення для відновлення ланцюгів поставок. Особливий акцент зроблено на збільшення транспортного потенціалу залізничного сполучення. Зокрема, планується збільшення перевезень вантажів залізницею до 50 % довоєнного рівня. Україна може реалізувати це завдання тільки у співпраці зі своїми європейськими партнерами. З цією метою у найближчий рік заплановано створення додаткових залізничних терміналів на кордоні із Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією.

В умовах блокування морських портів в Чорному та Азовському морях наземні шляхи залишаються єдиним ланцюгом експорту зерна та олії з України. Станом на 17 травня 2022 року Укрзалізниця перевезла 768,3 тис. тон зерна, 67, 6 тис. т рослинної олії та 63,4 тис. т шроту, макухи та лузги (за поточний місяць) [2]. Також, важливим для України є бездозвільний проїзд автомобільним транспортом, особливо з огляду на руйнацію ряду об'єктів залізничної інфраструктури. На сьогодні 12 країн ЄС скасували двосторонні та транзитні дозволи для вітчизняних перевізників. У цьому контексті важливо відмітити миттєве погодження для України бездозвільного проїзду для гуманітарних вантажів, яке, крім вищевказаних країн, надала також Польща, Молдова, Чехія, Словенія та Нідерланди.

Тема запобігання світовій продовольчій кризі та відновлення логістики продовольства з України була однією з основних у виступі Президента України Володимира Зеленського 23 травня на Всесвітньому економічному форумі в Давосі. Україна запропонувала створити організацію країн-експортерів продовольства, які будуть діяти з повагою до прав людини і глобальних правил торгівлі. Також Президент закликав міжнародну спільноту допомогти Україні розблокувати порти задля уникнення світової продовольчої кризи [1]. Загалом, слід відзначити, що організація логістичних потоків під час війни в Україні здійснюється за умов відсутності гарантій

безпеки та критичної невизначеності наслідків впливу чинників зовнішнього середовища. Українцям необхідно навчитися жити і працювати в середовищі максимальної лабільності впливу таких чинників. Це спонукає до формування підходів до організації логістичних процесів, які б ґрунтувалися на багатоваріантності прийняття рішень, що враховують широкий діапазон ймовірних варіантів розвитку подій.

Сьогодні ми говоримо не просто про нові інструменти логістичної діяльності. Ми говоримо про нові концепції та підходи до функціонування логістичних систем та їх трансформацію не тільки в Україні, але й на регіональних та глобальних ринках, зміну концепцій та ієрархії цінностей, що покладені в основу побудови таких систем. За підтримки наших міжнародних партнерів такі зміни ведуть до створення гнучкої логістичної системи зорієнтованої на забезпечення базових потреб військової та гуманітарної сфер, а також української економіки, яка здатна функціонувати в умовах війни та беззаперечно наближає нашу Перемогу.

Список використаних джерел

1. Володимир Зеленський на форумі у Давосі запропонував створити організацію, яка б запобігала виникненню голоду у світі. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-na-forumi-u-davosi-zaproponuvav-stvoriti-75301> (дата звернення: 23.05.2022р.).
2. За першу половину травня Україна змогла експортувати залізницею 768,3 тис. тонн зерна. URL: <https://landlord.ua/news/za-pershu-polovynu-travnja-ukraina-zmohla-eksportuvaty-zaliznytseiu-768-3-tys-tonn-zerna/> (дата звернення: 18.05.2022р.).
3. Качан Н. Логістичні послуги в Україні: знищити не можна вистояти. URL: <https://blog.liga.net/user/nkachan/article/44260>(дата звернення: 15.05.2022р.).
4. Україна створить залізничні термінали на кордоні із країнами ЄС. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/vojna-v-ukraine/ukraina-stvorit-zaliznichni-terminali-na-kordoni-iz-krainami-es-kubakov.htm> (дата звернення: 21.05.2022 р.).